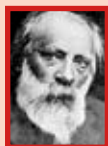

akademický malíř. Výstavy doma: Kadaň, Chomutov, Žatec, Praha, Chrudim, Brno, Čáslav, Litoměřice, Ostrov nad Ohří, Terežín, Svatka, Sokolov, Klášterec nad Ohří, Český Dub, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Most, Valašské Meziříčí, Vsetín, Jablonné v Podještědí, Litvínov. Výstavy v cizině: Vídeň, Dráždany, Ancona, Kupari, Garrick on Suir, Tel Aviv, Marleberg, Gera, Detva, Banská Bystrica, Zvolen. Seriály obrazů: Náš nový domov, Krásy pohraničí, Domov a cizina, Dvoji tvář naší krajiny, Lesy, Orbis pitorescus pictus, Ikebana, Dialog s přírodou.

Jaroslav Vrchlický

(17.2.1853-9.9.1912) - vlastním jménem Emil Frída, český básník, dramatik, překladatel, literární a divadelní kritik, hlavní představitel lumírovské poezie. Po gymnáziu a tříletém studiu filosofie a historie na filosofické fakultě odjel na rok do severní Itálie. V roce 1893 byl jmenován profesorem srovnávacích dějin literárních na české univerzitě. Základem jeho básnické tvorby, plně smyslovosti, bohaté obraznosti a vnitřního neklidu, je víra v uskutečnitelnost lidských ideálů a naplnění základních hodnot života. Rozsáhlou překladatelskou činností z mnoha jazyků (zejména z italyštiny a francouzštiny, ale i angličtiny, němčiny a dalších) přispěl k poznání světové literatury v českém prostředí. Své překlady navíc doprovázel literárními studii a eseji.

Slatiňany navštívil poprvé v roce 1890. Od roku 1892 navštěvoval Slatiňany v době univerzitních prázdnin každý rok. Býval veselým a roztomilým společníkem a všude, kam zavítal, zněl jeho upřímný a srdečný smích. Na procházky do okolí chodil téměř za každého počasí a měl zde svá oblíbená místa v parku, u Švýcárny, v oboře a zvláště u Panny Marie. Dne 2. května 1926 byla slavnostně odhalena deska s reliéfem básnickovým (od Otakara Spaniela) na křemencové skalce u Panny Marie, od té doby zvané Vrchlického návrší vévodící třetšňovému sadu.

Jaromír John

(16. 4. 1882 - 24. 4. 1952) - vlastním jménem Bohumil Markalous, český prozaik, fejetonista, estetik, výtvarný kritik, novinář a učitel, autor psychologických povídek a románů. Narodil se v Klatovech. Po absolvování reálného gymnázia v Chrudimi vystudoval na radu profesora Otakara Hostinského přírodovědeckou fakultu v Praze a v Innsbrucku. Od roku 1910 učil na dívčím reálném gymnáziu v Hradci Králové. V únoru 1915 narukoval, po roce onemocněl v Albánii úplavici a ochrnil na dolní končetiny. V květnu 1919 začal pracovat v „Lidových novinách“, ve dvacátých letech byl členem „Devětsilu“.

V letech 1923-27 externě přednášel dějiny umění na brněnské technice. V září roku 1938 se nastěhoval ke své sestřenci A. Krčmářové do Slatiňan, která byla učitelkou ručních prací na zdejší škole. Žil zde až do roku 1946. O Slatiňanech se zmiňuje v dopisech svým přátelům a do jejich okolí situoval i části některých svých románů. Od února 1943 žil trvale s Helenou Šmahelovou. Byl ovlivněn estetickým kánonem „Moderní revue“, později psal dobově podmíněné povídky s ironicko-humorovým zabarvením a romány ze života české společnosti na přelomu století. V posledním tvůrčím období se soustředil na portréty psychicky labilních jedinců. Odborná díla z estetiky a dějin umění publikoval pod vlastním jménem.

František Reichmann

Akademický malíř, jehož dílo zdobí komnaty slatiňanského zámku. Maloval obrazy záprahového sportu. Dne 22. 1. 1924 udělila Zemská politická správa v Praze Reichmannovi jako vídeňskému občanu československé státní občanství.

František Josef Auersperg

(20.10.1856-19.11.1938), kníže, po roce 1918 velkostatkář, v Čechách majitel panství (statků) ve Žlebech, Slatiňanech, Nasavrkách a Dolních Kralovicích na Plzeňsku. Do podvědomí lidu se zapsal jako mecenáš kraje a štedrý podporovatel kulturních spolků v obci. Za zásluhy o rozvoj obce byl jmenován čestným občanem Slatiňan v roce 1890. Ve spodní části znaku Města Slatiňan je uvedeno písmeno A, jako symbol rodu Auerspergů.

Projekt byl realizován za finanční podpory Pardubického kraje.

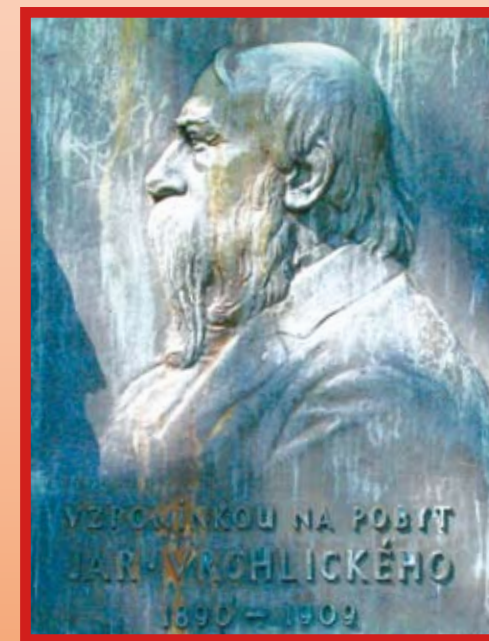
© Vydalo: Město Slatiňany
T. G. Masaryka 36, 538 21 Slatiňany
www.slatinany.cz, www.slatinany.eu
<http://infocentrum.slatinany.cz>
e-mail: infocentrum@slatinany.cz
www.vychodni-cechy.info
www.pardubickykraj.cz
Náklad: 1000 kusů
Text a obrázky: zaměstnanci města
Tisk: Pardubická tiskárna Silueta, s. r. o.
Veská 75, 533 04 Sezemice

NEPRODEJNÉ.

8. vydání rok 2012

Město Slatiňany

Významné osobnosti

Významné osobnosti města Slatiňany

K historii města patří i jeho významní rodáci stejně, jako osobnosti pobývající zde pracovně a i ti, kdož se sem pravidelně rádi vraceli. Mnohdy to jsou osobnosti známé nejen v celé republice, ale i v zahraničí. Jejich připomínka a krátké nahlédnutí do jejich osudů a do toho, co ve svém životě dokázali, nechť je vzpomínkou, uznáním a díkem.

PhDr. et MUDr. František Bílek DrSc.

(16.12.1885 - 29.3.1972) zakladatel zootechniky, profesor ČVUT, lékař, spisovatel odborné vědecké literatury, zakladatel hipologického muzea ve Slatiňanech, botanik. Studium fylogeneze a biologických historických kontinuit zhodnotil význam původních plemen a velmi se exponoval při jejich záchraně. Zvláště to bylo plemeno starokladrubských koní, které mělo být nesprávnou interpretací v období první republiky likvidováno jako pozůstatek habsburského dvora. Svou aktivitou o záchranu autochtonních plemen předstihl téměř o polovinu století současné snahy UNESCO, které vyvíjí velkou aktivitu při boji o záchranu druhů zvířat ohrožených či mizejících.

Značnou část své činnosti zaměřil prof. Bílek na vybudování hipologického muzea ve Slatiňanech a na regenerační proces při záchraně starokladrubského vranika tamtéž. Tím, že tento počin realizoval po zralé úvaze ve Slatiňanech, přispěl tak nebyvalou měrou o zviditelnění této obce, neboť realizace obou záměrů měla široký mezinárodní ohlas. Publikacní i přednášková činnost prof. Bílka byla velmi bohatá. Jeho práce jsou stále základem pro práce zootechniků působících v chovu všech plemen zvířat.

Jestliže jsme se zmínili o širokém zájmovém spektru pana profesora, pak nelze opomenout i jeho botanickou erudici. V zahradě své vily v Kunvaldě shromáždil bohatou a zajímavou flóru.

Jan Kokeš

(9.5.1812 - 9.5.1867), malíř, rytec, řezbář a sochař. Navštěvoval vídeňskou akademii (byl žákem profesora F. J. Waldmüllera) a ryteckému umění se naučil u Aloise Petráka. Byl uměleckým tkalcem a později kresličem ornamentů. Přibližně od roku 1850 působil v Chrudimí jako malíř obrazů a sochař. V závěru života se odstěhoval do Škrovádu, kde si zřídil kamenickou dílnu. Namaloval četné portréty, svými obrazy vyzdobil kostel v Polomu u Trhové Kamenice (oltářní obraz sv. Kunhuty) a v Liciběřicích (sv. Michael).

Jako sochař se účastnil i rekonstrukce hlavního chrudimského kostela, výstavby chrudimské Martiniho nemocnice. Společně s Josefem Papáčkem opravil oltář v bývalém městském špitále a podle nákresu Františka Schmoranze provedl řezbu Chrudimí. Na výstavě Průmyslového muzea v Chrudimí na přelomu let 1910 a 1911 mohli návštěvníci kromě několika portrétů shlédnout i cennou kresbu chrudimské Žizkovy věže, jež je dnes v majetku chrudimského okresního muzea.

Miroslav Kroufek

(1.10.1905 - 17.11.1973), sportovec a amatérský filmař, živnostník ve Slatiňanech, průkopník dálkového plavání. 11. 8. 1935 přeplaval stylem prsa za 1 hodinu 48 minut na délku Sečskou přehradu (tj. uplaval 7 km). V září 1936 vytvořil rekord v dálkovém plavání v Itálii při překonání úžiny mezi Benátkami a ostrovem Lido. Byl také vynikajícím lyžařem a startoval v prvních ročnících pardubické Zlaté přílby. Účastnil se motocyklových závodů, hrál fotbal a hokej.

Po Miroslavu Kroufkovi (amatérském filmaři) se uchoval především snímek Jaroslav Vrchlický a jeho milé Slatiňany a film o Matěji Rejskovi z Prostějova - propagalo jeho narození v osadě nedaleko Žumberka. Vytvořil však i další filmy jako například Bohdaneč, Lázně Poděbrady, Letem českým světem, Vysoké Tatry a další.

Kroufkovy zájmy však byly mnohem širší: zajímal se o astronomii, byl členem chrudimského symfonického orchestru. Na jeho památku „průkopníka dálkového plavání“, koná se každoročně od roku 1975 plavecký maratón na Sečské přehradě, nazvaný „Memoriál Miroslava Kroufka“.

František Schmoranz st.

(30.12.1814 - 4.4.1902), architekt a konzervátor památek, vyučil se zedníkem v Kutné Hoře, později studoval na vídeňské akademii. Byl asistentem stavitele B. Škvora ve Žlebech, od 30. let žil ve Slatiňanech, ale působil především v Chrudimí. Jako městský stavitel v letech 1844 - 1871 výrazně přispěl ke stavební proměně města zničeného zhoubným požárem v roce 1850. Kromě přestavby hlavního chrudimského chrámu v letech 1857 - 1879 a kostelů sv. Kateřiny, sv. Michaela a Povýšení sv. Kříže provedl mj. přestavbu chrudimského divadla, městské nemocnice, přístavbu a stavbu několika školních budov, projektoval a vedl stavbu krajského soudu a také dvou mostů přes řeku Chrudimku.

Pracoval také v Hradci Králové, Pardubicích, Poličce, Žlebech, Trutnově, Vysokém Mýté a amozřejmě také ve Slatiňanech. V roce 1853 byl jmenován konzervátorem ústřední komise pro ochranu památek ve Vídni. Od 16. 1. 1889 byl čestným občanem města Chrudimě. Dle jeho projektu byl v letech 1891 - 92 regotizován kostel sv. Martina ve Slatiňanech za účelem zvětšení jeho kapacity.

František Schmoranz ml.

(19.11.1845 - 12.1.1892), architekt. Vystudoval reálku v Kutné Hoře a pražskou polytechniku. V období od roku 1869 do roku 1874 prováděl stavitelskou a dokumentační práci v Egyptě. V roce 1874 si ve Vídni společně s J. Machytkou zřídil architektonickou kancelář. Od roku 1882 byl inspektorem textilních průmyslových škol a v roce 1885 se stal prvním ředitelem uměleckoprůmyslové školy v Praze. V roce 1873 získal řád Františka Josefa I. a v roce 1876 získal turecký řád Medžidzie.

Jeho architektonická díla: Egyptsko-súdánské oddělení na světové výstavě ve Vídni, lázeňská budova v Trenčianských Tepličích - turecké lázně Hammam, desítky projektů staveb realizovaných po celé Evropě i v českých městech.

Josef Schmoranz

(18.1.1855 - 7.12.1938), malíř, dekoratér, pedagog. Vystudoval reálku v Kutné Hoře, poté nastoupil do přípravy pražské malířské akademie. Následně absolvoval Akademii výtvarných umění ve Vídni, podnikal studijní cesty do Německa, severní Itálie, Dalmácie, Krakova, Londýna a Paříže.

Tvořil a navrhoval oltáře, nábytek, dekorace, sgrafita, portréty, figurální a ornamentální detaily, výšivky, knižní ilustrace, diplomy, atd. Oblíbil si lidovou tvorbu. Od roku 1890 učil na průmyslové škole zpracování dřeva v Chrudimí, propagoval výtvarné umění, pořádal přednášky. Po odchodu do penze se stal správcem sbírek a knihovny na auerspergském zámku ve Žlebech.

Jan Schmoranz

(6.2.1857 - 25.5.1899), architekt a stavitel, veřejný činitel. Vystudoval architekturu ve Vídni, poté většinu života strávil především ve Slatiňanech a připadla mu nelehká úloha převzít otcovu firmu.

Přestože byl jistě dostatečně vyžitý svým povoláním, nacházel čas na celou řadu funkcí ve veřejném životě. Byl zvolen prvním velitelem Sboru dobrovolných hasičů ve Slatiňanech, byl druhým předsedou Společnosti smíšených živností, prvním místopředsedou tamní Občanské záložny, navrhl zřídit ve Slatiňanech Čtenářskou besedu a byl zvolen jejím předsedou. Později se také objevuje v obecní radě, zasedá v šestičlenné zdravotní komisi a v místní školní radě. Zemřel náhle ve věku 42 let na zápal plic a pohrudnice.

Gustav Schmoranz

(16.9.1858 - 21.12.1930), ředitel Národního divadla, spisovatel, překladatel, malíř. Vystudoval reálku v Pardubicích a techniku v Praze, absolvoval vojenskou službu u dělostřelců v Josefově a poté se vydal na studijní cesty do Vídně, Solnohradu, Innsbrucku, Mnichova, Londýna a Paříže. V r. 1877 nastoupil jako profesor dějin umění na uměleckoprůmyslové škole v Praze a v roce 1892 se na základě státního stipendia vydal do Káhiry. Jeho velkým zájmem tam byla keramika a sklo.

Sám si vyráběl velmi kvalitní kopie a napodobeniny arabské keramiky. Ovládal několik jazyků, překládal zahraniční autory, zvládal architekturu i malířství. Dne 2. 5. 1900 byl zvolen ředitelem Národního divadla v Praze. Napsal a režíroval desítky divadelních her a komedií. Z Národního divadla odešel v roce 1922. Poté se vrátil do rodných Slatiňan, kde také nezahálel. Režíroval divadelní představení místních ochotníků, zasedal v městském zastupitelstvu, atd.

Jan Višek

(8.2.1908 - 11.4.1995), akademický malíř. Narodil se ve Slatiňanech. Po absolvování učitelského ústavu v Chrudimí nastoupil učitelskou dráhu, avšak jeho láska k výtvarnému umění ho přivedla na studia do Prahy, která absolvoval v dílně Kyselové u profesora J. Nováka na UMPRUM.

Během okupace byl činný jako ilegální pracovník odboje a partyzán, za bojové zásluhy obdržel Československý válečný kříž a medaili za zásluhy I. stupně. V roce 1945 odešel do severočeské Kadaně, kde byl zaměstnán jako osvětový pracovník. Již v roce 1949 však na vlastní žádost vystoupil ze státních služeb a až do konce života pracoval a tvořil jako